ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการเขตพื้นที่ เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ของอุทยานแห่งชาติ แม่ตระไคร้ ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายวริษฐ์ คำลือ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวคล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ศาสตราจารย์ คร.อนุรักษ์ ปัญญานุวัฒน์

บทคัดย่อ

การศึกษา "การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดการเขตพื้นที่เตรียมประกาศเป็น อุทยานแห่งชาติ" ของชุมชนตำบลแม่ทา ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ใน เขตพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแม่ตะไคร้ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจ ของประชาชนต่อกระบวนการจัดการเขตพื้นที่เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ 2.) ศึกษาระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเขตพื้นที่เตรียมประกาศอุทยาน แห่งชาติ และ3.) วิเคราะห์และเสนอแนะเชิงปฏิบัติและเชิง โยบายแก่รัฐที่ให้โอกาสประชาชนมีส่วน ร่วมในการจัดการเขตพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยบูรณาการเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยเริ่มวิเคราะห์ ศึกษาเอกสารที่เป็นแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบการศึกษา ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายได้แก่ การสอบถามและการสัมภาษณ์วิเคราะห์ชุมชน การสัมภาษณ์ แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ได้ศึกษา มาแล้ว สรปผลการศึกษา ดังนี้

การศึกษาครั้งนี้ แบ่งประชากรเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มประชาชนทั่วไปและกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลแม่ทา นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย กลุ่มตัวอย่างมีอายุ 40-50 ปี มากที่สุด และอายุต่ำกว่า 20 ปี น้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้น ประถมศึกษา และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีรายได้ต่อปีอยู่ระหว่างมากกว่า 30,001 บาท มากที่สุด

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่มี กวามรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการจัดตั้งพื้นที่อุทยานในระดับดี โดยมีความรู้ด้านการดำเนินการ ของภาครัฐมากที่สุดใน ส่วนเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการมีส่วนร่วมด้านการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติในเขตพื้นที่เตรียม ประกาศอุทยานมากที่สุด แต่ในภาวะปัจจุบันประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ในระดับค่อนข้างต่ำ ในเรื่องด้านการบริหารผลประโยชน์ในเขตพื้นที่เตรียมประกาศอุทยาน แห่งชาติที่ประชาชนมีส่วนร่วมต่ำ และประชาชนมีส่วนร่วมต่ำสุดในการจัดการพื้นที่ค้าขายใน อุทยานแห่งชาติประชาชนมีส่วนร่วมต่ำสุด

ด้านการเปิดโอกาสของภาครัฐต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็น เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติใน เขตพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ และ ด้านการบริหารผลประโยชน์ในเขตพื้นที่ เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติ

ด้านปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการจัดตั้งพื้นที่อุทยานจากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการจัดตั้งพื้นที่อุทยานมี 4 ปัจจัย ได้แก่ เพศ บทบาททางสังคม ระดับการศึกษา รายได้ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อกระบวนการจัดตั้งพื้นที่อุทยาน แห่งชาติ ได้แก่ อายุ การประกอบอาชีพ ระยะเวลาที่ยู่อาศัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ได้เสนอแนะให้รัฐคำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและระดับ ปฏิบัติการในพื้นที่เตรียมประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติแม่ตระไคร้แห่งนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved

Independent Study Title The Management of the National Park Preparation

Areas of the Maetakhrai National Park, Mae Tha

Sub-district, Mae On District, Chiang Mai Province

Author Mr. Warit Khamlue

Degree Master of Arts (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor Prof.Dr. Anurak Panyanuwat

Abstract

The main purposes of this research, namely, "People participation in the National Park Preparation Areas of the Mae Trakrai National Park, Mae Trakrai Sub-district, Mae On District, Chiang Mai Province", were to study 1) the knowledge and understanding levels of the people in Mae Trakrai sub-district on the management process of the national park preparation areas, 2) the people's and stakeholders' participation level in the management process of the national park preparation areas, and 3) analyze and recommend the operational and policy-making guidelines for the Government to provide opportunities for the people's participation in the management process of the national park preparation areas.

The researcher integrated qualitative and quantitative research techniques to conduct this study by analyzing documentary data from related concepts, theories and researches in order to develop its conceptual framework. The population of this study consisted of 2 groups. Those were the people living in the sub-district, who were sampled, and the key informants comprising of community leaders, tourists, shop owners, local administration organization's members, and government officials working in the areas. The data were collected by the use of a set of questionnaires, community analyses, and formal and informal interviews. The collected data were, then, analyzed by using frequency distribution, percentage, arithmetic means and standard deviation. The data from open-ended questions were grouped and descriptively analyzed relating to the research objectives and framework.

The results of this study were as follows. Most of the samples were males, aged between 40-50 years old with mostly primary educational qualification, and engaged in agriculture with income about 30,001 baht annually. The samples lived in the national park preparation area, and fairly understood the national park preparation establishment process, but had most knowledge about the state operation. They needed at the highest degree to participate in the natural resource management in the preparation area. However, the samples stated that they had a low degree of participation in natural resource management and benefit sharing in the area at the current stage, particularly, the merchandise area management.

The key informants, who were the national park officials stated that they openly let the local people involve in the natural resource management in the national park preparation area at the highest degree, as well as in the natural resource conservation and benefit sharing management. There were 4 factors affecting the levels of knowledge and understanding in the national park establishment process. Those were sex, educational qualifications and income. The factors that did not affect such levels were age, occupation and living period. Based on this study, a number of recommendations for the Government were made at the policy-making and operational levels for conducting the Maetakrai national park preparation area.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ Copyright[©] by Chiang Mai University All rights reserved